Stockholms läns landsting

Månadsrapport per oktober 2016

Perioden januari – oktober i korthet

- Resultatet före omställningskostnader[1] uppgår för perioden till 2 933 miljoner kronor.
- Prognostiserat resultat för 2016 före omställningskostnader uppgår till 950 miljoner kronor att jämföra med årets budget på 2 miljoner kronor.
- Periodens investeringar uppgår till 11 457 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i jämförelse med årets budget på 69 procent. Investeringsprognosen för 2016 uppgår till 15 976 miljoner kronor vilket är något lägre än budget som uppgår till 16 488 miljoner kronor.

Resultat

Resultatet före omställningskostnader uppgår per sista oktober till 2 933 (2 266)[2] miljoner kronor vilket är 667 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Periodens positiva resultatutveckling beror framförallt på ökade verksamhetsintäkter, ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag, samt reavinster. För jämförbarhet mellan åren är omställningskostnader exkluderade i alla jämförelsesiffror.

Resultat Mkr	Utfall 2016 jan-okt	Utfall 2015 jan-okt	*Förändring*	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse Prognos - budget	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter	**17 284**	**15 942**	*8,4%*	**20 698**	**18 939**	**1 759**	**19 416**
Bemanningskostnader	-24 012	-23 408	*2,6%*	-29 209	-29 291	82	-28 609
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-15 921	-14 622	*8,9%*	-18 734	-18 130	-604	-17 933
Köpt trafik	-11 138	-10 858	*2,6%*	-13 475	-13 569	94	-13 103
Övriga kostnader	-17 599	-16 401	*7,3%*	-23 123	-22 281	-842	-20 545
Verksamhetens kostnader	**-68 671**	**-65 290**	*5,2%*	**-84 541**	**-83 272**	**-1 269**	**-80 190**
Avskrivningar	-3 764	-3 423	*10,0%*	-4 634	-4 466	-167	-4 202
Verksamhetens nettokostnader	**-55 151**	**-52 771**	*4,5%*	**-68 477**	**-68 799**	**322**	**-64 976**
Summa samlade skatteintäkter	**59 000**	**55 930**	*5,5%*	**70 795**	**70 411**	**384**	**67 264**
Finansnetto	**-917**	**-893**	*2,6%*	**-1 368**	**-1 610**	**242**	**-1 945**
Resultat före omställningskostnader	**2 933**	**2 266**		**950**	**2**	**948**	**343**
Omställningskostnader	-598	-260		-968	-1 182	214	-358
Resultat efter omställningskostnader	**2 335**	**2 007**		**-18**	**-1 180**	**1 163**	**-15**

Det prognostiserade resultatet för 2016 före omställningskostnader beräknas uppgå till 950 miljoner kronor i jämförelse med budget som

[1] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015-2018.
[2] Siffror inom parantes avser motsvarande period 2015.

uppgår till 2 miljoner kronor. Resultatförbättringen i årsprognosen i jämförelse med budget beror främst på ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag, ökade resenärsintäkter och reavinster. I prognosen för 2016 ingår viss reservering för osäkerheter i den samlade skatteintäktsutvecklingen, i bedömningen av kostnader för köpt hälso- och sjukvård samt för pensioner.

Prognosen för omställningskostnader för 2016 uppgår till 968 miljoner kronor. Det prognostiserade resultatet för 2016 efter omställningskostnader uppgår därmed till -18 miljoner kronor.

Under oktober beslutade Finansinspektionen att sänka diskonteringsräntan med 0,1 procentenheter, vilken påverkar beräkningen av den framtida pensionsskulden i landstingets bolag. En sänkning av diskonteringsräntan innebär ökade pensionskostnader.

Under oktober inkom en begäran från Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) om en försäkran avseende rättigheten enligt avtal att inhämta en tilläggspremie i syfte att säkra bolagets kapitalbas. Rättigheten innebär ingen kostnad för landstinget. Förpliktelsen kommer att noteras som en ansvarsförbindelse i anslutning till balansräkningen.

Konserthusstiftelsen har under året inkommit med ett äskande om tilläggsanslag på 55 miljoner kronor avseende renoveringsetapp 9 för Stockholms Konserthus. Äskandet kommer att behandlas i ett separat ärende.

Stockholms läns landsting gör unikt stora investeringar i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken under de kommande åren. För att fortsatt ha en ekonomi i balans krävs en stark och effektiv ekonomistyrning i hela Stockholms läns landsting.

Strategin för att uppnå en ekonomi i balans är att de underliggande kostnaderna för verksamheten långsiktigt får öka med högst 3,3 procent. För de kommande åren kommer den totala kostnadsutvecklingen dock påverkas starkt av den kraftiga utbyggnaden och upprustningen av infrastrukturen i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken.

Utfallet hittills under året visar att utvecklingen följer den fastlagda strategin och kostnadsökningstakten i verksamheterna befinner sig på historiskt låga nivåer. I såväl periodens utfall som årsprognosen syns en högre kostnadsutvecklingstakt. Den underliggande kostnadsutvecklingen pekar dock på en utveckling som närmar sig den långsiktigt hållbara nivån då vissa av verksamhetens kostnader möts av högre verksamhetsintäkter.

Ett omfattande arbete kommer dock fortsatt att krävas av alla verksamheter för en ekonomi i balans.

Parallellt med arbetet att stärka ekonomistyrningen görs en strukturförändring i hälso- och sjukvården där volymen producerad vård främst ska öka utanför våra akutsjukhus, vilket är bättre utifrån både ett patientperspektiv och ett effektivitetsperspektiv.

Konjunkturläget

Återhämtningen i omvärlden bedöms fortsätta i en förhållandevis måttlig takt och den globala inflationen väntas stiga gradvis från en låg nivå. Penningpolitiken i omvärlden fortsätter att vara expansiv för att stödja återhämtningen i konjunkturen och för att få upp den låga inflationen. Osäkerheten till följd av resultatet av den brittiska folkomröstningen om ett brittiskt utträde ur EU är stor då formerna för utträdet är oklara. Osäkerheten förväntas pågå en lång tid framöver[3].

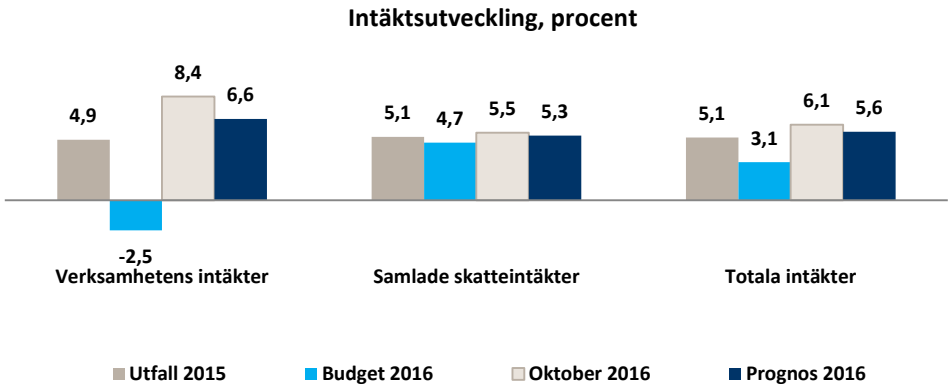
Den svenska konjunkturen har stärkts under senare år. Riksbankens expansiva penningpolitik, med negativ reporänta och köp av statsobligationer, tillsammans med ökad tillväxt i omvärlden nästa år väntas ge stöd åt den svenska konjunkturen. Riksbanken beslutade mot den bakgrunden att lämna reporäntan fortsatt oförändrad på –0,50 procent på det penningpolitiska mötet den 2 november 2016. En långsam höjning av reporäntan förväntas bli aktuell först i början av 2018 då inflationen bedöms vara nära 2 procent[4].

Låg inflation och fortsatt låga marknadsräntor är gynnsamma för landstinget som befinner sig i en fas med ekonomisk restriktivitet föranledd främst av finansiering av de stora investeringarna i hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.

Intäkter

Periodens totala intäkter[5] uppgår till 76 383 (71 944)[6] miljoner kronor, vilket är 6,2 procent högre än för motsvarande period föregående år. Prognosen för de totala intäkterna uppgår till 91 590 miljoner kronor, en ökning med 5,5 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 2,4 procent högre än årets budget.

[3] Penningpolitisk rapport oktober 2016, Sveriges Riksbank.
[4] Penningpolitisk rapport oktober 2016, Sveriges Riksbank.
[5] Totala intäkter avser summan av verksamhetens intäkter, samlade skatteintäkter och finansiella intäkter.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 17 284 (15 942) miljoner kronor, vilket är en ökning med 8,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. I periodens utfall ingår reavinster med 714 miljoner kronor vilket främst avser en fastighetsförsäljning i anslutning till Nya Karolinska Solna samt försäljning av tomträtt vid Slakthusområdet.

Prognosen för verksamhetens intäkter uppgår till 20 698 miljoner kronor, en ökning med 6,6 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 9,3 procent högre än årets budget. I föregående års utfall ingick återbetalning av premier från AFA Försäkring med 255 miljoner kronor samt reavinster med 144 miljoner kronor.

Inom hälso- och sjukvården samt tandvård uppgår periodens intäkter från patientavgifter samt försäljning av primärtjänster till 2 864 (2 714) miljoner kronor. Intäktsökningen avser främst utomlänsvård som har ökat med 70 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Prognosen för intäkter från patientavgifter inom sjuk- och tandvård samt försäljning av primärvårdstjänster uppgår till 3 270 miljoner kronor, vilket är 1,4 procent lägre än föregående år och 1,7 procent högre än årets budget.

Inom trafikverksamheten uppgår periodens resenärsintäkter till 6 200 (5 974) miljoner kronor vilket är 3,8 procent högre än motsvarande period föregående år. Antalet resande i kollektivtrafiken på land, färdtjänst och på vatten har fortsatt öka i jämförelse med föregående år. Årsprognosen för antalet resande ligger på budgeterad nivå när det gäller kollektivtrafiken på land, en viss ökning när det gäller färdtjänst samt en något större ökning när det gäller kollektivtrafik på vatten. Den något större ökningen avseende antalet resande inom kollektivtrafik på vatten förklaras främst av att de nya pendelbåtslinjerna 80 Sjövägen och 85 Riddarfjärden tillkommit. Prognosen för resenärsintäkter uppgår till 7 512 miljoner kronor vilket är

3,8 procent högre än föregående år och 2,9 procent, 212 miljoner kronor, högre än årets budget. Intäktsökningen i jämförelse med föregående år och budget är en följd av såväl volymutveckling som en överströmning till dyrare biljettyper.

Specialdestinerade statliga bidrag inom hälso- och sjukvården uppgår till 1 525 (1 278) miljoner kronor för perioden. Ökningen mellan åren förklaras främst av ersättning för asylsjukvård och sjukskrivningsmiljarden avseende 2015 som slutreglerades i februari 2016. Prognosen för specialdestinerade statliga bidrag uppgår till 1 705 miljoner kronor, vilket är 146 miljoner kronor högre än föregående år och 172 miljoner kronor högre än budget.

Samlade skatteintäkter

Periodens samlade skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och avgift till utjämningssystemet uppgår till 59 000 (55 930) miljoner kronor. Detta är en ökning med 5,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras[7] de samlade skatteintäkterna uppgå till 70 795 miljoner kronor, en ökning med 5,5 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 0,5 procent i jämförelse med budget. I prognosen för de samlade skatteintäkterna ingår generella statsbidrag avseende resursförstärkning till hälso- och sjukvården samt ett tillfälligt bidrag på grund av ökade migrationsströmmar.

Periodens skatteintäkter uppgår till 55 483 (52 441) miljoner kronor vilket är en ökning med 5,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras skatteintäkterna uppgå till 66 580 miljoner kronor vilket är en ökning i jämförelse med föregående år med 3 590 miljoner kronor och en minskning med 343 miljoner kronor i jämförelse med budget.

Kostnader

Periodens totala kostnader[8] uppgår till 73 451 (69 678) miljoner kronor, en ökning med 5,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för de totala kostnaderna uppgår till 90 640 miljoner kronor, vilket är 4,9 procent högre än föregående år och en ökning med 1,4 procent i jämförelse med budget. I såväl periodens utfall som årsprognosen balanseras kostnadsökningen av en högre nivå på verksamhetens intäkter, ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag samt reavinster.

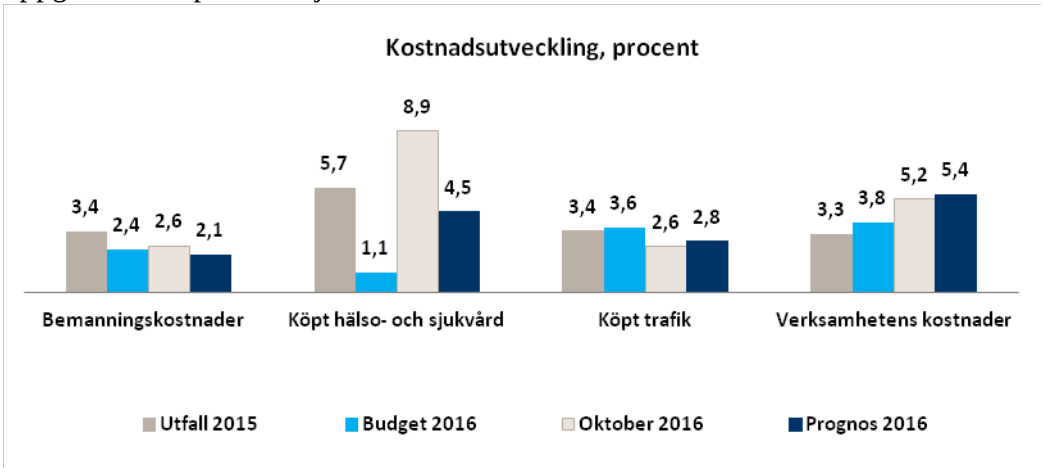
[7] Skatteintäktsprognos 3, Sveriges kommuner och landsting (2016-08-15).
[8] Verksamhetens totala kostnader avser verksamhetens kostnader, avskrivningar, finansiella kostnader.

Verksamhetens nettokostnader[9] för perioden uppgår till 55 151 (52 771) miljoner kronor, en ökning med 4,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för verksamhetens nettokostnader uppgår till 68 477 miljoner kronor vilket är 0,5 procent lägre än årets budget.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader för perioden uppgår till 68 671 (65 290) miljoner kronor, en ökning med 5,2 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Det är framförallt köpt hälso- och sjukvård, som svarar för 23,2 (22,4) procent av verksamhetens kostnader, som står för de ökade kostnaderna. Prognosen för verksamhetens kostnader uppgår till 84 541 miljoner kronor. I prognosen för 2016 ingår reservering för osäkerheter i bedömningen avseende bland annat kostnader för köpt hälso- och sjukvård som för perioden ökar mer än budgeterat.

Den budgeterade kostnadsutvecklingen 2016 för landstinget som helhet uppgår till 3,8 procent i jämförelse med utfall 2015.

För perioden uppgår bemanningskostnaderna till 24 012 (23 408) miljoner kronor, en ökning med 2,6 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras en ökning av bemanningskostnaderna med 2,1 procent i jämförelse med föregående år vilket är i nivå med årets budget.

Lönekostnaderna, som utgör den största delen av bemanningskostnaderna uppgår till 15 384 (15 154) miljoner kronor och har ökat med 1,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Personalvolymen mätt i antal helårsarbeten uppgick under perioden till 42 251 (42 212). För 2016 prognostiseras en ökning av antal helårsarbeten med 0,5 procent, 190 helårsarbeten i jämförelse med budget.

[9] Nettokostnader avser verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar.

I bemanningskostnaderna ingår även kostnader för inhyrd personal med 420 (360) miljoner kronor. Kostnaden för inhyrd personal uppgår för perioden till 1,7 (1,5) procent av de totala bemanningskostnaderna.

Periodens kostnader för köpt hälso- och sjukvård uppgår till 15 921 (14 622) miljoner kronor, en ökning med 8,9 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Under perioden ökar kostnaderna framförallt inom primärvård och somatisk specialistvård. Ökningen beror främst på att avtalade volymer är högre för 2016 än för 2015. Vidare ökar kostnaderna till följd av vårdval inom ASiH[10] och specialiserad palliativ vård. För 2016 prognostiseras kostnaderna för köpt hälso- och sjukvård till 18 734 miljoner kronor, en ökning med 4,5 procent i jämförelse med föregående år och med 3,3 procent, 604 miljoner kronor, i jämförelse med årets budget.

I jämförelse med motsvarande period föregående år minskar vårdkonsumtionen inom öppenvården med cirka 3,4 procent för landstingsdriven vård och ökar med cirka 0,3 procent för privatproducerad vård. Inom slutenvården minskar den landstingsdrivna konsumtionen med cirka 3,8 procent medan den privatproducerade ökar med cirka 5,9 procent. Den landstingsdrivna vårdens andel av vårdkonsumtionen har således minskat både för slutenvård och inom öppen vård.

Kostnaderna för köpt trafik uppgår under perioden till 11 138 (10 858) miljoner kronor, en ökning med 2,6 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för köpt trafik uppgår till 13 475 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,8 procent i jämförelse med föregående år och en minskning med 0,7 procent i jämförelse med årets budget.

De övriga kostnaderna uppgår för perioden till 17 599 (16 401) miljoner kronor vilket är en ökning med 7,3 procent i jämförelse med föregående år. Prognosen för övriga kostnader uppgår till 23 123 miljoner kronor vilket är en ökning med 842 miljoner kronor i jämförelse med budget.
I övriga kostnader ingår läkemedelskostnader som uppgår till 5 839 (5 487) miljoner kronor för perioden, en ökning med 6,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för läkemedelskostnaderna uppgår till 6 915 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4,2 procent i jämförelse med föregående år och i nivå med årets budget.

Avskrivningar och finansnetto

Avskrivningskostnaderna för perioden uppgår till 3 764 (3 423) miljoner kronor och har ökat med 10,0 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. De prognostiserade avskrivningarna för 2016 uppgår till

[10] Avancerad sjukvård i hemmet.

4 634 miljoner kronor vilket är 10,3 procent högre än föregående års utfall och 3,7 procent högre än årets budget. Avskrivningarna ökar till följd av genomförda investeringar, samt ändrade avskrivningsplaner och nedskrivningar inom trafikverksamheten.

Finansnettot, som består av finansiella intäkter och finansiella kostnader, uppgår för perioden till -917 (-893) miljoner kronor. Det prognostiserade finansnettot för 2016 uppgår till -1 368 miljoner kronor och är 242 miljoner kronor bättre än budget, framför allt beroende på fortsatt låga marknadsräntor och lägre upplåning än planerat. I prognosen ingår även ökade räntekostnader till följd av den förändrade diskonteringsräntan vilket påverkar beräkningen av den framtida pensionsskulden i landstingets bolag.

Under 2001 och 2003 genomförde AB Storstockholms Lokaltrafik och AB SL Finans leasingtransaktioner med amerikanska banker avseende spårfordon. Medel placerades i amerikanska banker och värdepapper med rating AA-AAA. SL står kreditrisken om ratingen försämras. Till följd av utvecklingen på finansmarknaden har ratingen för en av parterna försämrats vilket innebär en risk för SL att kompletterande säkerhet måste ställas.

Investeringar

Stockholmsregionen växer. Det är i grunden positivt men medför ett ökat investeringsbehov inom både hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Investeringsplanerna för 2016 är omfattande och årets investeringsbudget uppgår till cirka 16,5 miljarder kronor.

Investeringar	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Bokslut	Upparbetningsgrad %	
Mkr	2016	2015	2016	2016	2015	2016	2015
	jan-okt	jan-okt				jan-okt	jan-okt
Vård inkl fastigheter (LFS)	2 712	2 446	4 301	4 277	3 407	63	70
Nya Karolinska Solna	3 215	2 771	4 419	4 393	3 494	73	64
Trafik	4 552	5 230	5 904	6 190	6 399	74	82
Citybanan	341	310	403	403	310	85	80
Utbyggd tunnelbana	526	448	653	763	572	69	92
Övrigt	111	60	295	463	104	24	44
Totala investeringar SLL-koncernen	**11 457**	**11 266**	**15 976**	**16 488**	**14 285**	**69**	**74**

Periodens investeringar uppgår till 11 457 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 69 procent i förhållande till budgeterad årsvolym på 16 488 miljoner kronor. Prognosen för 2016 uppgår till 15 976 miljoner kronor.

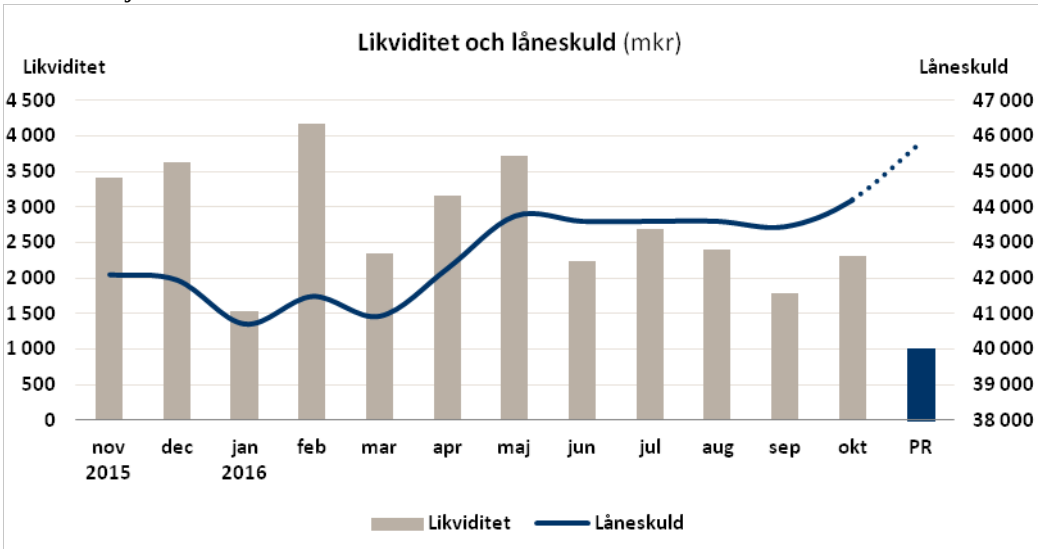
Större pågående investeringar är byggnationen av Nya Karolinska Solna, utbyggnad av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse samt upprustning av tunnelbanans röda linje.

Byggnationen av Nya Karolinska Solna ligger i fas med tidsplan och ersättningen enligt OPS-avtalet följer betalningsplan. Den 1juni 2016 överlämnades den första sjukhusdelen till Stockholms läns landsting och i slutet av november är den första fasen av det nya sjukhuset i drift.

Under 2016 fortgår fortsatt projektering för samtliga tunnelbaneprojekt för utbyggd tunnelbana och den fortsatta bedömningen är att utgifterna för projekteringen för 2016 ligger under årets budget. Prognosavvikelsen beror främst på att byggskedet för projektet tunnelbana till Arenastaden förskjutits i tid. Den totala investeringsutgiften bedöms oförändrad.

Finansiering

Stockholms läns landstings likviditet uppgår per sista oktober till 2 317 miljoner kronor vilket är 1 314 miljoner kronor lägre än vid ingången av 2016. Snittlikviditeten för perioden uppgår till 2 046 (1 989) miljoner kronor. Förändringen av likviditeten[11] under 2016 avser framförallt en planerad ökad upplåning för finansiering av kommande investeringar. Likviditetsprognosen för 2016 visar på en likviditet vid årets slut på cirka 1 000 miljoner kronor.

Landstingets räntebärande skulder per oktober uppgår till 44 196 miljoner kronor vilket är 2 257 miljoner kronor högre än vid ingången av 2016. Den genomsnittliga upplåningsräntan för landstingets låneportfölj vid periodens slut uppgår till 1,9 (1,9) procent. Prognosen för räntebärande skulder uppgår till cirka 45 800 miljoner kronor vid årets utgång. Ökningen under

[11] Utgörs av summan av kassa och banktillgodohavanden samt kortfristiga placeringar.

året beror på nyupptagna lån för att finansiera årets investeringar inom hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.